

Aktivita: **EKOLOGICKÝ UVEDOMELÝ SPOTREBITEĽ**

Autor:

Ing. Hedviga Gulová, SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Na lúkach 18, Levice

Cesta na kurikulum:

PREDMET	ROČNÍK	TEMATICKÝ CELOK
Ekológia	2. ročník SOŠ	<ul style="list-style-type: none"> Človek a jeho vzťah k životnému prostrediu Reklama a jej vplyv na obyvateľov
Odpadové hospodárstvo	2. ročník SOŠ	<ul style="list-style-type: none"> Riešenie problematiky odpadu Vytvorte reklamné materiály k propagácii separácie odpadu

Minutáž: 40 minút

Potrebujem: texty a obrázky uvedené v prílohách

Provokačná myšlienka: Je reklama to, čo ovplyvňuje našu spotrebu? Kupujeme to, čo naozaj potrebujeme? Kupujeme výrobky, aby sme ich mali lepšie ako sused? Čo je to „zelený dizajn“? Poznáme nové druhy materiálov a ich vlastností? V čom je alternatíva?

Krok po kroku:

- Študentov v triede rozdeľte do skupín. Každá skupina pracuje s iným textom:
  - skupina: *Produkcia odpadu pri výrobe výrobkov* (príloha 1)
  - skupina: *Zelený dizajn* (príloha 2)
  - skupina: *Bambus a jeho využitie v súčasnosti* (príloha 3).
- Pri väčšom počte študentov môžu dve skupinky študentov pracovať s rovnakým textom.
- Úlohou skupín je prečítať si daný text, zaujať k nemu stanovisko a následne informovať o jeho obsahu ostatných.
- Každá skupina si pri formulovaní stanoviska vyberá najdôležitejšie argumenty, ktoré sú z pohľadu spotrebiteľa dôležité, ako to robia oni, ako spotrebiteľia, ako by si to predstavovali, aby to bolo správnejšie.
- Organizovanou diskusiou vedte skupinu študentov k uvedomeniu si dôležitej informácie, že za spotrebou obyvateľov rozvinutých krajín Európy je často ťažká práca a nízka mzda obyvateľov rozvojových krajín.

Príloha 1   **Produkcia odpadu pri výrobe výrobkov**

- Koniec 21. storočia znamená asi 9 - 11 miliárd obyvateľov na svete.
- Vekové rozloženie – v rozvojových krajinách dochádza k omladzovaniu populácie, v rozvinutých krajinách k starnutiu populácie.
- Reklama ovplyvňuje nakupovanie obyvateľov a zároveň vytvára zisk.
- Každý človek nakupuje podľa svojej potreby alebo možností.
- Európa vytvára 1,3 miliardy ton odpadu ročne, čo je 3,5 t na 1 obyvateľa (2 nákladné autá).
- Pri výrobe akéhokoľvek výrobku vzniká odpad, napr. zubná kefka – 1,5 kg odpadu, mobilný telefón – 75 kg odpadu, PC – 1 500 kg odpadu, zlatý prstienok – 2 000kg odpadu.
- Pri kúpe môžeme vybrať výrobok, ktorý dlhodobo uspokojí našu potrebu.
- Dôležitá aj vlastná výroba a možnosť samozaistenia a nezávislosti.
- Výroba mnohých výrobkov zabezpečuje zamestnanie a prácu pre obyvateľov rozvinutých krajín (aj Fair Trade).

Príloha 2 Zelený dizajn

Časy sa menia. Zatiaľ čo donedávna boli diskusie, ktoré zaváhali ekológiou či ochranou životného prostredia vykázané na okraj záujmu našej spoločnosti, postupne sa im dostáva omnoho väčšej pozornosti. Myšlienka trvalo udržateľného rozvoja je síce stará už viac ako dve desaťročia, skutočný priestor však získava až dnes.

Volanie po väčšej zodpovednosti za naše správanie na modrej planéte sa zosilňuje. Či už sú hlavným dôvodom klimatické extrémny, alebo zdražovanie surovín a neobnoviteľných zdrojov – zdá sa, že postoj k diani u okolo nás bude musieť čo najskôr zaujať každý. Na zmenu situácie, prirodzene, zareagovali aj výrobcovia zo všetkých sfér. V anglosaskom svete dostali ich snahy pomenovanie „green design movement“, teda „hnutie za zelený dizajn“.

Dnes sa uvádza na trh mnoho výrobkov a technológií, ktoré sa hlásia k princípom trvalo udržateľného rozvoja a snahám čo najviac obmedziť tzv. ekologickú stopu. Zatiaľ čo skeptici tvrdia, že ide len o efektnú nálepku, módu, marketingovú stratégiu, ktorá vhodne zareagovala na potreby potomkov kvetinových detí, pragmatici s kalkulačkou v ruke počítajú, či sa im „ekologické“ správanie vyplatí. No a idealisti sa tak správali už dávno predtým, než ich postoj získal marketingové označenie.

Príloha 3 Bambus a jeho využitie v súčasnosti

Listy bambusu môžu byť dlhé ako vaše predloktí. **Bambus** je najrychlejši rastúci drevnatou rastlinou na svete. Za jediný deň môže povyrásť až o 121 centimetrov.

Přesto je to pravda. Bambus totiž není žádný strom, ale **tráva** z čeledi lipnicovitých a jeho kmeny nejsou skutečné kmeny, ale **obří stébla**. U některých druhů mohou být vysoká až **40 metrů**, ale přesto mají podobnou stavbu jako tráva, kterou můžete utrhnout za domem na louce. Skládají se z **dutých** částí, které jsou přepažené **kolénky**. Díky tomu se z bambusu dají vyrábět nádoby, stojánky na tužky, nebo třeba naběračky.

Využití bambusu je ale mnohem širší. Mladé **výhonky** jsou lahůdkovou součástí asijské kuchyně a z **bambusových vláken**, která po staletí sloužila k výrobě lan a rybářských sítí, se v poslední době začínají vyrábět oděvy. Bambusová vlákna se také zapsala do historie **vynálezů**. Právě zuhelnatělá vlákna bambusu totiž použil **Thomas Alva Edison** při výrobě **žárovky**, kterou uvedl na trh v roce 1879. Později však bambus nahradilo vlákno z kovu wolframu, které lépe odolávalo vysokým teplotám. Z bambusu byla také vyrobena **jehla**, kterou **Graham Bell** v roce 1876 zaznamenal první tóny na svém **fonografu**.

Také konstruktéři a architekti si bambusu velice váží. Je lehký a přitom pevný, takže se z něj stavějí **lešení** a silniční **mosty**, které bez problémů unesou i **osmitunový nákladňák**. Z bambusu se ale dá vyrobit i bycikel nebo kolo vodního mlýna, stejně jako potrubí, hudební nástroje, nábytek, rohože, košíky a také papír. Bambus je tak **tvrdý**, že při jeho kácení odletují od seker **jiskry**. Díky tomu se z něj dají vyrábět i **nože** a **mačety**, které si ostrostí nijak nezadají s těmi ocelovými.

Bambusy rostou v podhůří Himalájí, v jihovýchodní **Asii**, na severu Austrálie i v Jižní a Střední Americe. Našli byste je v **pralesích Afriky**, kde si na nich pochutnávají **horské gorily**. Jeden fotograf byl svědkem toho, jak se skupina horských goril **opila** zkvašenou **mízou** bambusu. Jedinými kontinenty, kde je v přírodě nenajdete, jsou Evropa a Antarktida.

Některé druhy bambusu **kvetou** každý rok, ale jiné jen za několik **desítek let**. Nejdelší zaznamenaný interval mezi dvěma kveteními bambusu byl **130 let!** Stává se, že všechny bambusy **hromadně vykvetou**, vytvoří semena a pak zahynou. Než se bambusové porosty plně obnoví ze semen, uplyne asi 10 let.

Námety pre zábavno-poučné vyučovanie s témou ekologickej stopy
Aktivita: EKOLOGICKÝ UVEDOMELÝ SPOTREBITEĽ
Autor: Ing. Hedviga Gulová, vrámci súťaže Hodina s Ekostopou
Téma: Nákup a vybavenie
Stupeň: SŠ

www.ekostopa.sk

Námety pre zábavno-poučné vyučovanie s témou ekologickej stopy
Aktivita: EKOLOGICKÝ UVEDOMELÝ SPOTREBITEĽ
Autor: Ing. Hedviga Gulová, vrámci súťaže Hodina s Ekostopou
Téma: Nákup a vybavenie
Stupeň: SŠ

www.ekostopa.sk